בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקי"ט

פרשת
חקת
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **חֻקַּת**, ואנחנו כבר בתוך **חֹדֶשׁ תַּמּוּז**; דורשי רשומות אמרו: **תַּמּוּז"ז** ראשי תיבות **זְ'מַנֵּי תְּ'שׁוּבָה מְ'מַשְׁמְשִׁים וּ'בָאִים**, כי זה הרבע האחרון של השנה, ובעוד כחודשיים וחצי צריכים להתארגן לנסוע לרבינו על ראש השנה, ושני חדשים אלו - תמוז ואב - הם ימים מיוחדים של 'הכנה'.

האר"י הקדוש אומר, ששני חדשים אלו מכוונים כנגד שתי העיניים, ככתוב בחורבן ביהמ"ק (איכה א, טז): "**עֵינִי עֵינִי** יֹרְדָה מַּיִם"; כי הרי בשני חדשים אלו חלים ימי 'בין המצרים' - משבעה־עשר בתמוז עד תשעה־באב.

אבל הלימודים של רבינו הם, שבכל הזמנים שנראים לבני־אדם כימים קשים, ובן־אדם מרגיש בהם איזה מֶתַח או לַחַץ, מגלה לנו רבינו הקדוש שדייקא במקומות אלו גנוזה הקדושה הכי גבוהה! רק מרוב אור ומרוב יקרות שיש בתוך עניינים אלו - מוכרח להיות מסביב כיסויים ולבושים, כי אם לא - היה ביטול הבחירה לגמרי...

והלימוד הזה של רבינו הוא לימוד לכל העניינים; **אם עיקר לימודו של רבינו הוא לימוד של התחזקות, זה בדיוק העניין האמור - לימודו של רבינו הוא שֶׁכָּל מה שנראה לעיני האדם כמו 'ירידה', 'התרחקות', 'קושי', רבינו מגלה מן ההפך אל ההפך - שהכל בא רק כדי לתת לך בחירה, ועליך להחזיק מעמד ולעשות**

את הכל להסתכל 'לפנים מן המחיצה והלבוש'! מה הכוונה? **שאדם יכוון את דעתו וְיֵדַע אשר 'אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיךָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל'!**

ורבינו מסביר את זה בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ו, בעניין של **'הסתרה' ו'הסתרה שבתוך ההסתרה'**, רבינו אומר בפירוש: **במקום שיש הסתרה הכי גדולה - שם יש הגילוי הכי גדול!** אך - כאמור - בגלל שצריכים להשאיר לאדם בחירה וניסיון, מוכרחים להלביש את זה בצורה כזו שנדמה לאדם שכבר אין 'ממה' לדבר ואין 'ממי' לדבר, והוא מתייאש לגמרי...

אבל זה הלימוד הקדוש של רבינו, שמגלה לנו אשר **'אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל'**, ואם אדם היה זורק את השכל שלו ומציית לרבינו בתמימות ופשיטות - שזה 'אמונת־חכמים': לציית לכל דיבור ובכל מילה של רבינו - אזי הוא היה חי חיים טובים ומתוקים... ואפילו שעובר עליו מה שעובר, כשהוא מתחיל להתבונן 'למה עובר עלי ככה? הקב"ה אומר לי משהו!' - זה כבר ענין אחר לגמרי... לא שהוא אומר 'אני לא שווה כלום, ומי צריך אותי'... **אין דבר כזה! אתה שואל מי צריך אותך? הרי נבראת ונולדת כאן לזה העולם, ואתה נמצא כאן בזה העולם, אז יש לך תכלית ויעד בחיים - יש לך משהו לעשות!**

אלא מאי? אתה מיואש קצת... שזה הטבע של האדם הבא מצר היצר־הרע שלו - שהוא רוצה לכסות את הכל ולהגיד לך ש'אתה לא שווה כלום', ו'מי צריך אותך', 'אתה כישלון בחיים', וזהו... רוב בני־אדם אין להם את ההתחזקות הזאת, ואין להם את הלימודים של רבינו, ועם מה יילחם האדם עם המחשבות האלו?... מי יתן לו את הכוח?... הרי זה הטבע של אדם - שֶׁכָּל דבר קטן שעובר עליו הוא לוקח את המסר הבא: 'סימן שזה לא בשבילי'... 'אני לא שווה'... 'לא צריכים אותי'... **אבל אם היתה לו ההתחזקות הנכונה - היה יודע: 'אדרבה, כל פעם שמגיעה לי כזאת מחשבה אני יודע בבירור שזה הסמ"ך־מ"ם שרוצה לקחת אותי מן המציאות של החיים'!** כי הוא מפחד שאולי תתעורר, אז בכל פעם הוא מביא עוד סיבות לזה... **ואשרי אדם שלא נותן את עצמו להתייאש!**

וכמובן, כל זה שייך רק אם אדם זוכה לציית לרבינו... רבינו אמר לנו: **בכל יום צריך האדם להתבודד קצת עם הקב"ה!** כי אם לא יהיה לאדם ישוב־הדעת לרגע בכל 24 שעות היממה - איך יגיע לזה ועל־ידי מה יגיע לזה?... רבינו אמר שצריכים הרבה סייעתא־דשמיא שאדם יזכה לְמֶעֶט ישוב־הדעת... ומאיפה זוכים ל'ישוב־הדעת'? וכי סתם פתאום יקום בבוקר ויהיה לו ישוב־הדעת?... אכן,

כשאדם קם בבוקר - המוח שלו יותר רענו ומיושב, אבל אם אין לו עם מה לחזק את עצמו, מיד כשהוא רק פקח את עיניו - יחשוב 'מה יש לי היום'... במקום שמיד כשפקח את עיניו ונטל ידיו: **'אַהּ... רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יוֹם חָדָשׁ! מַה הָיָה עַד עַכְשָׁו - אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ, אֲבָל עַכְשָׁו יֵשׁ לִי יוֹם חָדָשׁ בָּרוּךְ ה' - יוֹם חֲמִישִׁי, פָּרָשַׁת חֻקַּת, ג' תַּמּוּז, יוֹם חָדָשׁ! נוֹלַדְתִּי הַיּוֹם!'**... כי כשאדם קם בבוקר - זה כמו לידה, וכמו שכתוב (איכה ג, כג) "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָּ"... אך בשביל זה צריכים ישוב־הדעת, ולזה זוכים על־ידי 'התבודדות'.

והנה, **מתי** להתבודד - קשה להגיד לבן־אדם בדיוק מתי... **אבל זה בוודאי: אחר שאדם קם בבוקר, ויש לו קצת ישוב־הדעת ו'מוח רענן וטרי' - אז הוא זמן מאד מסוגל להתבודד!** ובפרט אם אדם זוכה לקפוץ למקוה לפני־כן...

ואכן, רבינו אמר שצריכים 'שעה התבודדות', וכן אדם רוצה להיות בהר או בשדה - זה מצוין, **אבל תיקח כמה דקות מיד בתחילת היום: הנה קַמְתָּ, ואתה צריך כבר ללכת להתפלל, ואח"כ ללכת לעבודה או לכולל - אבל יש לך כמה דקות? תתבודד להקב"ה! עוד לפני שמתחילים כל העניינים של היום! ובשביל זה אתה צריך לקום כמה דקות לפני הזמן שאתה רגיל להתחיל את כל עסקי היום... תקום קצת לפני־כן!** זה בן־אדם שהוא חי עם חשבון־הנפש...

וכן אח"כ בהמשך היום - יקח את הזמן להתבודד להקב"ה; לפעמים בבוקר אין לאדם כ"כ הרבה זמן [אכן אם היה קם קצת יותר מוקדם - היה יכול אז להתבודד כפי רצונו], אבל במשך היום - באמצע היום, בערב או בלילה, קשה להגיד לבן־אדם בדיוק מתי - **אבל את זה מוכרחים: שלא יעבור היום בלי שאדם יישב את עצמו! מה הכוונה 'יישב את עצמו'? שיתבודד! יהיה לבדו באיזה מקום - בחדר, בטיול, בשדה, או בביהמ"ד על־יד הספר - ויתבודד עכשיו להקב"ה!**

וכמובן, אם אדם זוכה להיות ממש לבד - וכדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' נב) על המשנה (אבות ג,ד) **'הַנֶּעוֹר בַּלַּיְלָה וְהַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ יְחִידִי וְהַמְפַנֶּה לִבּוֹ לְבַטָּלָה'** - זה בוודאי יותר נותן ישוב־הדעת אחר לגמרי... אדם זוכה ללכת לבד והוא לא רואה אף־אחד - **רק שמים וארץ והקב"ה!** או שהוא נמצא בחדרו וסוגר את עיניו - **אין לי עכשיו שום דבר, רק את הקב"ה!** זה לאט לאט מוריד מן האדם את כל ההסתרות האלו... ואכן זה רק כמה דקות מכל שעות היום, **אבל הדקות הספורות האלו שתחטוף בישוב־הדעת - זה יציל אותך! זה יציל את**

כל החיים שלך! זה יתן לך כיוון בחיים! ותזכור שעל הכל אפשר לך להתפלל להקב"ה, ועל־ידי שתבקש - יתקיים בך (תהלים כ, ו) **"יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"!**

הבעש"ט הקדוש פירש את הפסוק הזה כך: **"יְמַלֵּא ה' - כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"**, מה הכוונה? **עיקר משאלותיך יהיה: "יְמַלֵּא ה'" - ששמו של הקב"ה יתמלא! שיתגלה שמו של הקב"ה! "מילוי השם"** הכוונה שמכל דבר נזכה לראות את הקב"ה - "שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד" (שם טז, ח); למה אדם סובל כ"כ הרבה? כי אצלו יש 'הסתרת־פנים' - הוא לא רואה את הקב"ה, ולכן יש לו את כל הניסיונות שלו... אבל התפילה של האדם צריכה להיות: **"יְמַלֵּא ה'"!**

ולבאר הענין, דהנה כתיב אצל מלחמת־עמלק (שמות יז, טז): **"כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַה' בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר"**; אומר רש"י: **'נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאֵין שְׁמוֹ שָׁלֵם וְאֵין כִּסְאוֹ שָׁלֵם עַד שֶׁיִּמָּחֶה שְׁמוֹ שֶׁל עֲמָלֵק כֻּלּוֹ, וּכְשֶׁיִּמָּחֶה שְׁמוֹ, יִהְיֶה הַשֵּׁם שָׁלֵם וְהַכִּסֵּא שָׁלֵם'**; כי 'עמלק' רמז על היצר־הרע וכל הקליפות הטמאות, וכל עוד הוא קיים - "יָד עַל **כֵּס יָהּ**", יש פירוד בין **'י"ה'** ל**'ו"ה'**, וממילא אין השם שלם, וכן מ**'כִּסֵּא'** חסר **'א'** וכתוב **'כֵּס'**, שהוא לשון **'כיסוי'** - שהכל מכוסה מן האדם והוא לא רואה כלום, וכשיבוא משיח ויימחה זרעו של עמלק מן העולם - אז יהיה השם שלם והכסא שלם, אבל עד אז - יש פירוד אצל האדם, ושמו של הקב"ה אינו במילואו, ועל־כן הוא נמצא בגלות גדולה, וזו המלחמה התמידית נגד היצר־הרע - עמלק הטמא, ועל זה עלינו להתפלל, וזה מה שפירש הבעש"ט הקדוש: **"יְמַלֵּא ה' - כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"**, שעיקר בקשתך ומשאלך יהיה: **"יְמַלֵּא ה'"** - ששמו של הקב"ה יתמלא.

פירוש נוסף על הפסוק הזה פירשו צדיקים, דהנה לפעמים אדם ניגש להתפלל, אבל לא בכל פעם הוא יודע בדיוק 'על מה' להתפלל ו'איך' להתפלל, ומהי עצתו? רבינו נותן לנו עצה (ליקו"מ ח"ב סי' כה), שאם אדם מתרחק כ"כ עד שהוא לא יודע מה להתפלל - שיעשה מזה בעצמו תפילה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרֵאֶה כַּמָּה אֲנִי רָחוֹק מִמְּךָ שֶׁאֲפִלּוּ אֵין לִי יִשּׁוּב־הַדַּעַת וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל'... וְאז מגיעות מילות הפסוק: "יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"** - שהקב"ה ימלא כל המשאלות האלו! זאת אומרת שאדם מבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּמַלֵּא לִי אֶת כָּל הַמִּשְׁאָלוֹת הָאֵלּוּ - תְּלַמֵּד אוֹתִי מַה לְּהִתְפַּלֵּל וּמַה לְהַגִּיד!'... וכך מתקיים "יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"** - שהקב"ה ימלא את כל משאלות ליבך, שאתה מבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי אֶת הַדִּבּוּרִים! תְּלַמֵּד אוֹתִי אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל! אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל,**

אֲבָל אֵין לִי אֶת הַמִּלִּים'... זהו **"יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ"** - הקב"ה כביכול יתפלל וימלא את זה...

נמצא שנחנו מבקשים שהקב"ה יתפלל בשבילנו, ואם הקב"ה יתפלל - הקב"ה, כביכול, פועל... וכמו שאנחנו אומרים בתפילה: **"כִּי אֵ-ל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה"** - הקב"ה הוא פועל הישועות הכי גדול! אדם בא ומבקש מצדיק שיתפלל, **אבל הקב"ה הוא ה"פועל ישועות" האמיתי! אדם רוצה ישועה? שהקב"ה יתפלל! אדם מבקש: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּתְפַּלֵּל בִּשְׁבִילִי!'...** - אפשר לבקש מהקב"ה שיתפלל בשבילי... **'אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ בְּדִיּוּק מַה' לְהִתְפַּלֵּל, אֲבָל רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה כֵּן יוֹדֵעַ!'...** אז הקב"ה יתפלל ובוודאי יהיה לך ישועה...

וזהו הלימוד של הצדיקים - הלימוד של רבינו, שאסור לאדם אף־פעם להתייאש בשום פנים ואופן! **אפילו הוא מרגיש ממש הכי נמוך, הכי גרוע והכי טמא, רחמנא ליצלן - שלא יתייאש כלל!** וְיֵדַע שיש כאן רמז בשבילו!

ובזה אנחנו מגיעים לפרשת השבוע - **פָּרָשַׁת חֻקַּת**; החלק הראשון של פרשת השבוע היא **'פָּרָשַׁת פָּרָה אֲדֻמָּה'**, והיא מֻכֶּרֶת לנו ממה שקורין מדי־שנה בשבת שלאחר פורים - **פרשת פרה**, וקורין זאת מיד אחר פורים כדי להיטהר מכל מיני טומאות וכך יהיו יכולין להקריב את קרבן פסח במועדו, ועוד קודם פרשת החודש קורין אותה - כדי שנזכה לטהרה עליונה [ורבינו מלמד אותנו (ליקו"מ ח"ב סי' עד) ש**'מְפוּרִים נַעֲשֶׂה פָּרָה'** - אחר ימי פורים מגיע טהרת פרה אדומה, ואח"כ יכולים להגיע לפסח וכו'], והמקור של פרשת פרה הוא מפרשת השבוע.

נמצא שעכשיו - בימי תמוז, שהם ימים הנראים מבחוץ כימים קשים, הם ימי הקיץ שבהם החום גובר, ויש יותר ניסיונות בימי הקיץ, וביותר בענייני צניעות שיש בחוץ וכו', וזה נראה לבני־אדם כימים קשים, אבל מצד שני אדם צריך לדעת: **'אדרבה, אני צריך לחפש את האור שיש בתוך ימים אלו!'**. ודווקא בימים אלה מגיעה פרשת חֻקַּת, שיהא נקראת בדברי חכמינו הקדושים **'טָהֳרָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל'** - טהרה!

מה מונח בעניין 'פרה אדומה'? איך אדם יזכה לטהרת פרה אדומה? ומה היא שייכת היום כשאין לנו ביהמ"ק ואין לנו פרה אדומה?...

לרבינו ז"ל יש תורה שלימה על ענין פרה אדומה - ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ה, וְעִקָּרָהּ וְיסוֹדָהּ הוא עפ"י האמור לעיל - ענין של **תפילה**

והתבודדות; כך רבינו בונה את הבניין הזה. רבינו מביא את הפסוק (הושע יד, ג): **"וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ"**, שיש ענין שאפשר 'לשלם פרים' [רבינו אומר 'פרים' רמז לפרה אדומה] ע"י 'שפתינו' - השפתיים שלנו.

בפשטות, מילת **'וּנְשַׁלְּמָה'** פירושה ענין של **'השלמה'**, דהיינו **'במקום'** - אין לנו פרים אבל יש לנו את השפתיים; רק לפי דברי רבינו יוצא ש**'וּנְשַׁלְּמָה'** לשון **'שְׁלֵמוּת'**, דהיינו שעל־ידי שאדם זוכה לקדש את השפתיים שלו - הוא יכול לזכות להמשיך על עצמו את הטהרה עליונה של פרה אדומה!

כן מזכיר רבינו שם אל מה יכול האדם להגיע על־ידי שמכניע את עצמו; דהרי יש ענין של **'אֵפֶר פָּרָה'** - כי שורפים את הפרה אדומה, והעניין של **'אפר'** רומז להכנעה ושפלות.

תחילה נקדים: איך מכינים את הפרה אדומה? הבה ונקרא את מילות הפרשה [אפשר לקחת מכל מילה התחזקות חדשה בכל העניינים!], מתחילה הפרשה: **"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה"** - ההקדמה הראשונה שֶׁעִמָּהּ התורה מתחילה זו **"חֻקַּת הַתּוֹרָה"**!

שואלים כל המפרשים: הלא הפרשה עוסקת בעניין פרה אדומה, ולכאורה היה צ"ל "זֹאת חֻקַּת **הפרה**", ומהו **'חֻקַּת "הַתּוֹרָה"'**? מפרשים הצדיקים: בפרשת זו יש לימוד של **חֻקַּת "הַתּוֹרָה"** - עניין של 'לימוד התורה', 'קבלת התורה' ו'התמדת התורה'!

והפרשה פותחת בעניין של **'חֹק'** - "זֹאת **חֻקַּת** הַתּוֹרָה" - אומרים צדיקים: **כי אדם צריך לגשת לעבודת ה' יתברך ולקיום רצון הקב"ה בדרך של "חֹק" - בלי טעם!** וכדברי רש"י בתחילת הפרשה: **'לְפִיכָךְ כָּתַב בָּהּ חֻקָּה, גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי, אֵין לְךָ רְשׁוּת לְהַרְהֵר אַחֲרֶיהָ'**; שואלים בן־אדם: 'מה אתה עושה? הרי אתה לא יודע'... **ועליו להיות חזק בדעתו: 'אני לא אכפת לי! אני לא צריך לדעת! הקב"ה ציווה אותי? זה מה שהקב"ה רוצה? אני מקיים! את הטעם והסיבה - הקב"ה יודע, אני לא צריך לדעת... אני מקיים את התורה כפי שהקב"ה אמר!'...**

וזו מדרגה גדולה, שאדם זוכה לסלק דעתו לגמרי, ולא לחקור אחר טעמים... וזה נקרא **'שלימות האמונה'** - ענין של **"חֹק"**, שאדם חזק בזה בתור "חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר" - לא אכפת לי שאני לא מבין!

כי אם אדם ניגש לעבודת ה' או ללימוד התורה רק כי הוא צריך להבין - זה עלול להביאו לכל התקלות רח"ל... אדם אומר: 'אני צריך להבין לפני־כן...

תסביר לי'... ואכן, לפעמים יש אדם שהוא רחוק לגמרי מיהדות, וצריכים 'לשחק אִתּוֹ', וכמוזכר בדברי רבינו לגבי תלמי המלך - שפירשו לו בכל מיני דרכים וכו', כי יש להם כל מיני קושיות וסתירות וכו', וצריכים לשחק אִתּוֹ את המשחק... לא־כן אנחנו - עם־ישראל קדושים, בן־אדם שיש לו נשמה קדושה וטהורה, שהוא צריך לדעת: **כך הקב"ה אומר? זהו זה! אני מקיים בגדר 'חֹק'! אני לא צריך שום טעמים!**

ודבר זה אומרים כל הצדיקים: **אָדָם שֶׁהוּא מְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ "חֹק" - הוּא לֹא שׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת וְהוּא לֹא צָרִיךְ טְעָמִים, מַשְׁפִּיעִים עָלָיו בַּחֲזָרָה שֶׁפַע בְּלִי שֶׁשּׁוֹאֲלִים עָלָיו טְעָמִים וּשְׁאֵלוֹת...** כי הנה כפי מעשי־האדם הלא־כל־כך מצוינים, הוא חושב לעצמו: 'מי יודע אם לא קלקלתי... היה צריך להיות לי שפע, ומי יודע אם אני ראוי לקבל את זה... אם יעשו חשבון, ויקחו אותי לחקירה, לא יודע כמה זה יחזיק'... **אבל אם אדם מכניס את עצמו בעבודת ה': בלימוד התורה, בקיום המצוות, בתפילה, ובכל ענין, בלי שום טעם אלא רק 'כי כך ציווני הקב"ה' - גם בחזרה הוא מקבל שפע בלי שיבדקו אותו...** [וכהעניין שיש בפורים, שמתקיים: **'כל הפושט יד - נותנין לו'**; ולא חוקרים האם הוא כן ראוי או לא ראוי]; כי כשאדם הולך בדרך של "חֹק" - גם עמו הולכים כל, ולא בודקים אותו ולא עושים לו מבחן האם הוא ראוי לקבל או לא...

חכמינו הקדושים אומרים (ביצה טז.): **'חֹק לִישָׁנָא דְּמִזּוֹנֵי הוּא'**, וכמו שכתוב (משלי ל, ח): "הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם **חֻקִּי**"; דהיינו פרנסה. לזה זוכה האדם כשהוא לא מחפש לדעת ולהבין טעמים על קיום המצוות, ומקיים רק כי כך ציווה הקב"ה!

וזו צריכה להיות הגישה של האדם בעבודת ה' - בדרך של **"חֹק"**. **'חֹק'** אותיות **'קַח'**, שהיינו שהוא **לוקח** את עצמו להקב"ה!

אגב, זו היתה הבעיה של קֹרַח, וכדכתיב "**וַיִּקַּח** קֹרַח", הוא לקח עצמו לצד אחר, וכלשון התרגום שם: "**וְאַתְפְּלִיג קֹרַח**" - הוא הבדיל עצמו מכולם, הוא מחפש 'גְּדוֹלוֹת'... הוא צריך להיות במקום הכי גבוה... ואדם צריך **לקחת** את עצמו להקב"ה!

וזה ענין **נישואין** - שאדם זוכה להתחתן, ולבנות בית נאמן בישראל, כי איתא בתחילת מסכת קידושין, שהעניין של קידושין נקרא **'קיחה'** - "כִּי **יִקַּח** אִישׁ אִשָּׁה" [ולמדים זאת משדה עפרון - בכסף, שטר, בביאה וכו', כמובא שם], הרי **שנישואין** נקרא **'קיחה'**, כי אדם שזוכה להתחתן ולבנות בית נאמן

בישראל - מה התכלית של הדבר הזה? רק **לקחת** עצמו להקב"ה! כי כשהוא לבד - הוא בגדר **'אֶתְפָּלִיג'**, הוא פלג־גוף... שזהו **"וַיַּקַּח קֹרַח" - 'וְאֶתְפָּלִיג קֹרַח'**; הוא צריך להיות משהו גדול... הוא רוצה להיכנס לדברים שלא בשבילו... הקב"ה ציווה לאהרן הכהן להיות כהן גדול, ומה אתה לוקח את עצמך לזה?... אבל אדם שאין לו את הישוב־הדעת הזה - הוא לוקח את עצמו לכאלה דברים... ואדם צריך לקחת את עצמו להקב"ה! וזה ענין ה**'קיחה'** של נישואין - שאדם זוכה להתחתן, הוא בונה בית לשם הקב"ה! שיהיה בית של אמונה, של תורה, של תפילה, של צדיקים!

והכל נכלל בעניין של **'חֹק'** - אותיות **'קַח'**, שאדם זוכה לעבוד את הקב"ה בלי טעם! **'אני לא צריך שום טעמים! הקב"ה אומר ככה? אני לוקח את עצמי אל העניין הזה בתמימות ופשיטות גדולה ובלי לחקור בזה!'**. זה ענין של **'חוקה'**.

ואדם צריך את זה בכל ענין, וכמו שיתבאר:

"חֻקַּת הַתּוֹרָה" - כשמגיע לעניין לימוד התורה אדם צריך לדעת **'אני כן מבין, אני לא מבין, אני לומד תורה!'** ועל זה לימדנו רבינו את **'סדר־דרך־הלימוד'**.

ו'מִדֵּי דַּבְּרֵנוּ בּוֹ' - נזכיר מעניינא דיומא: **אשרי הזוכה ללמוד בי"ת מסכת תענית בימים אלה!** הנה הדפיסו את זה כה יפה ומהודר [ובכריכה יש תמונה יפה המזכירה אותנו על בנין ביהמ"ק ששייך ביותר לימים אלו - 'בין המצרים' - חודשי תמוז ואב], ואשרי אדם שיקח את עצמו אל הדבר הזה! היום ג' תמוז, ואפשר עדיין להתחיל! **כל יום קצת!**

במסכת תענית **בבלי** יש **שלושים דפים** (אכן למעשה יש ל"א דפים, אבל המסכת מתחילה בדף ב'. וגם הדף האחרון הוא עמוד אחד ולא ארוך), **בירושלמי** יש עשרים ושש דפים, **ובתוספתא** יש שלושים וחמש תוספתאות (לא פרקים, אלא המשניות שבתוך שלושת הפרקים), **ואפשר לחלק את זה הן לכל חודש תמוז**, או **עד תשעה באב**, או **עד ט"ו באב**, וזה לא כ"כ קשה... וזה **מלבד שאר השיעורים שיש לאדם** - לימודי הבי"ת, ח"י פרקים משניות, סיום הש"ס וכו', אלא זה רק **'בין גברא לגברא'** - מן הצד... 'מנה צדדית'... **מסכת תענית זו מסכת כ"כ מאירה!** ואמנם כל מסכת היא מאירה, אבל מסכת תענית מלאה באגדות וסיפורים נפלאים - על רבי חנינא בן דוסא וכו', וכן בפרק האחרון מובאים כל הלכות 'בין המצרים' ועניני תעניות, שאת זה לומדים בדיוק באותם הזמנים של שלושת השבועות 'בין המצרים' - כי זה לקראת סוף המסכת, ואם מתחילים עתה - אז הוא הזמן

ללמוד כל העניינים הללו, וזה ענינא דיומא "וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב" (משלי טו, כג)...

ועל כן, אשרי הזוכה לקחת מסכת תענית, ולשים בתוכה **שָׁלֹשׁ סְפוֹת** - אחת ישים בגמרא **בבלי**, אחת **בירושלמי**, ואחת **בתוספתא**, ובכל יום יזוז מעט כמה שיכול... ילמד עמוד אחד, או דף אחד, ייחלק את זה לשלושים, ארבעים או ארבעים וחמש יום, **וזכית לבנות את בנין ביהמ"ק! זה בנין ביהמ"ק!** ואכן בעזרת השם, הקב"ה יעזור ובקרוב באמת נזכה לראות את זה במו־עינינו, אבל בינתיים - **'כל מי שיש בו דעה, כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו'** (ברכות לג).... איזו זכות לסיים מסכת תענית! איתא בתיקוני זוהר (יד:) שהזוכה לסיים מסכת - יורש עולם! מה זה 'עולם'? נסתכל על העולם הזה - כל המדינות, כל האנשים, כל מה שיש בו... וזה בגשמיות, ומה יש ברוחניות למעלה? כל הגלגלים וכו', **תראה למה אתה זוכה ע"י שאתה מסיים מסכת אחת!**

אך על זה צריכים "**חֻקַּת** הַתּוֹרָה" - אפילו שאני לא יודע ולא מבין... **אגב, דווקא מסכת תענית קלה להבנה, כי יש בה הרבה דברי אגדה, וגם אם אדם לא מבין - מותר להסתכל לפעמים באיזה פירוש שמצוי היום [כמו 'שוטנשטיין' וכדו'] להבין פשוטן של דברים...** אבל הכלל, שאדם צריך לגשת לזה בתור "**חֻקַּת** הַתּוֹרָה" - רבינו לימד אותנו: **בלימוד התורה כך תתחיל! אפילו אם אינך מבין כלום - תתחיל לגרוס! וזה יביא אותך סוף כל סוף להגיע אל הטעם...** מהו '**הטעם**'? זה לא מוכרח להיות שאתה מבין עכשיו כל דבר בשלימות, אבל יתחיל להיות לך טעם בעניין הזה! **תתחיל לטעום איזה טעם! "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה'" - יהיה לך טעם בחיים!** מבקשים מן האדם: **"טַעֲמוּ וּרְאוּ"** - תטעם! **איזה טעם נפלא זה שאדם זוכה ללמוד בכל יום קצת עד שזוכה לסיים מסכת!**

ועל כן, זו זכות גדולה מי שיזכה לקחת את זה עכשיו, בימי תמוז ואב, ואמרנו רמז במילת **תמו"ז** ר"ת **ת**'למד **ו**'תסיים **מ**'סכת **ת**'ענית! ובשביל זה צריכים לגשת בתוך **"חֹק"** - 'אני לא יודע ולא מבין'...

'קיום המצוות' - אותו דבר: אני כן מבין, אני לא מבין, אני מקיים את המצוות! אני לוקח את התפילין, ומקיים מצות תפילין!

גם מצות תפילין נקראת **"חֹק"**, וכמו שכתוב בסוף פרשת התפילין [שנוהגין לומר עם התפילין - פרשת 'קדש']: "וְשָׁמַרְתָּ אֶת **הַחֻקָּה** הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה" - זו מצות

תפילין; ואיתא בגמרא (ברכות מד:): **'בני מערבא דמברכי בתר דסליקו תפילייהו אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמור חוקיו'**; פירוש: בני ארץ ישראל, כשהיו מסלקין [חולצים] התפילין, היו מברכים **"בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמֹר חֻקָּיו"**; ולכאורה הוא דבר־פלא: היכן מצינו שאדם מברך ברכה **אחר** קיום מצוה?... ידוע הכלל: כל המצוות מברך עליהן **'עובר לעשייתן'** - תחילה מברך, ואח"כ מקיים המצוה, והיכן עוד מוצאים כזה דבר לברך **אחרי** שמקיים המצוה?... אך כך היה מנהגם בימיהם, ואכן להלכה לא נוהגים כך[א], אבל מה העניין הזה של **"לִשְׁמֹר חֻקָּיו"**?

הלימוד בזה הוא העניין האמור - ענין של **'חֹק'**, שאדם זוכה לקיים מצות תפילין בתמימות ופשיטות! בין אם הוא מבין ובין אם לא! **'אני שם את התפילין כי הקב"ה אומר לי להלביש עצמי בכתר המלך ובחותם של המלך!'**... ואח"כ כשהוא מסלק את התפילין הוא מברך **"לִשְׁמֹר חֻקָּיו"** דהיינו שכבר מצפה שיזכה גם מחר להניח תפילין, כי **'לִשְׁמֹר'** הוא לשון של **'לחכות ולצפות'** [כלשון רש"י על הפסוק (בראשית לז, יא) "וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר" - 'היה **ממתין ומצפה** מתי יבוא'], ולכן בירכו את הברכה הזו בעת חליצת התפילין, שאמנם עתה הוא חולץ את התפילין, אבל מהתפילין הוא מקבל חיות של **"לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ"** - הוא **'שומר'** ומצפה שגם מחר יזכה להניח תפילין, ולקיים את כל מצוות ה'...

רבינו מלמד אותנו (ליקו"מ ח"א סי' לח): **'הַתְּפִלִּין הֵן סִימָן עַל דְּבֵקוּת'**; זה מה שאדם זוכה ע"י התפילין! ואכן, פעם היו הולכים עם תפילין רוב היום, אבל עכשיו לכל הפחות בעת התפילה מניחים תפילין, ואדם מתעורר **"לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ"** - מגיע לו רצון: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לִשְׁמֹר וּלְצַפּוֹת וּלְחַכּוֹת לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹות הַקְּדוֹשׁוֹת!'...**

זו דוגמא על ענין **"חֻקּוֹת הַתּוֹרָה"** - המצוות של התורה, שאדם זוכה לקיים אפילו בלי טעם.

'תפילה' - אותו דבר: אדם זוכה להתפלל להקב"ה, הוא בא לתפילות

א. מובא בפוסקים (ב"י או"ח סי' כה) שיש מנהג לעשות 'זֵכֶר' לאותה ברכה ע"י שמסירין כריכת הרצועות שעל האצבע בעת אמירת המילין ב'קדושה דסידרא': "ה"ר מלפניך וכו' **שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקֶּיךָ** בעולם הזה ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה לחיי העולם הבא", שהוא כלשון הברכה - **'לִשְׁמֹר חֻקָּיו'**. [כי מנהגו כפי מנהג רבים - לחלוץ תפילין דרש"י אחר 'אשרי' 'ובא לציון', ולהניח תפילין דר"ת, ולכן בעת הזכרת המילים **"שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקֶּיךָ"** וכו' - כבר מסירים הרצועות שע"ג האצבעות].

הקבועות לביהכנ"ס: שחרית מנחה מעריב, אפילו בלי טעם! אפילו שקשה לו מאד לקום מהמיטה בבוקר... **צריכים "לִשְׁמֹר חֻקָּיו" - "חֻקַּת הַתּוֹרָה" - אני צריך "לָקַחַת" את עצמי לזה! 'חֻקַּת' אותית 'תִּקַּח' - תיקח עצמך, ותפוס את הגוף שלך, ולך לבית־הכנסת!**

מסופר על הרב מטשעהרין ז"ל, שלעת זקנותו הוא היה מאד מאד חלוש, והנסיעה לאומן היתה קשה עליו ביותר, אבל הוא לא וויתר ואמר: **אין דבר כזה! אני נוסע לאומן על ר"ה!**[ב] והזכיר דברי רבינו בתורה ד': **'שַׁדְּיוּהוּ לְגוּדָא' - 'זְרֹק אוֹתִי אֶל הַצַּדִּיק!'...** ואמר שאם צריכים - אפילו על מיטה... **'קח אותי והביאני אל הצדיק!'...** אותו דבר אצל כל אחד ואחד: **אדם צריך לקום בבוקר!** ואכן זה מאד נוח להישאר לישון במיטה... **אבל תיקח את עצמך ותקום! תפוס עצמך וּזְרֹק עצמך מהמיטה ולך לביהכנ"ס! ואולי גם תִּזְרֹק עצמך לפניכן במקוה לטבול... 'חֻקַּת' אותיות 'תִּקַּח' - תיקח עצמך בידיים! לך להתפלל!**

וכן במנחה ומעריב בערב - יש כל מיני בלבולים לאדם, והוא עסוק וכו', אבל שיהיה חזק בזה - **תבחר לעצמך זמן מתאים בשבילך ותתפלל!** אתה צריך 'מנחה גדולה'? תתפלל 'מנחה גדולה'! **העיקר שתתפלל!** ואם אתה צריך דוקא 'פלג מנחה' - לפנות ערב, תתפלל אז, **מתי שטוב לך... העיקר שתשמור על זה! חוק ולא יעבור!** שזה יהיה בתור "**חֹק**" אצלך - בלי שום שאלות! אתה יודע 'זה הקביעות שלי - אני הולך להתפלל מנחה ומעריב!' ואם תזכה ג"כ ל'חצות לילה' - הרי אתה ממילא ער בלילה... **אשרי הזוכה לזה!** וכל זה צריך להיות בתור "**חֹק**" - 'אני כן מבין, לא מבין, אני מקיים'... **וזו המעלה של עם ישראל!**

וכן איתא ברש"י בתחילת הפרשה: **'לִפְנֵי שֶׁהַשָּׂטָן וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל לוֹמַר, מַה הַמִּצְוָה הַזֹּאת וּמַה טַּעַם יֵשׁ בָּהּ'** - אומות העולם אומרים: מה זו 'פרה אדומה'?... מה זה שלוקחים את הפרה ושורפים אותה ומזים על האדם?... אומר רש"י: וכי נסביר להם מה העניין של פרה אדומה?... לא כי אלא **'לְפִיכָךְ**

ב. אם הזכרנו את ענין הנסיעה לאומן על ר"ה - **צריכים כבר עכשיו לסדר את כל העניינים הכרוכים בכך!** הרי אנחנו כבר **בחודש תמוז**, וכל מי שיש לו כל מיני עניינים לסדר בשביל הנסיעה [כמו ענין של 'צו עיכוב' וכדו'] - **אל יחכה לרגע האחרון, ויסדר את הכל כבר עכשיו! אל תיזכר בשבוע האחרון... כבר עכשיו צריכים להתעסק עם זה ביתר שאת ויתר עוז!**

וב"ה תודה לא-ל יש לנו מקום משלנו באומן, **ואם עדיין מישהו צריך להשלים את ההשתתפות שלו ב'קלויז מוהרא"ש' - שיזדרז עם זה! עכשיו יש הזדמנות, ואפשר לכל אחד לסדר שיהיה לו את כל הסכום הדרוש לכך - אם רק ירצה...**

כָּתַב בָּהּ חָקָה, גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי, אֵין לְךָ רְשׁוּת לְהָרְהֵר אַחֲרֶיהָ'; אין מחשבות ואין חקירות! **כך הקב"ה ציווה - וכך הוא! לא צריכים להיכנס ל'משא ומתן' עם הגויים ואומות העולם - הקב"ה ציווה ולא אכפת לי!**

והנה יש פה שאלה חזקה מאד: מי שלומד חומש ורש"י[ג] רואה, שבסיום פרשת פרה אדומה [שהוא מפסוק א' עד פסוק כ"ב[ד]], אחר שבתחילת הפרשה הקדים רש"י ואמר שאין שום טעם על מצות פרה אדומה, והיא בגדר **'חֹק'**, אחר כל כ"ב הפסוקים, פתאום אומר רש"י: **'וּמִדְרָשׁ אַגָּדָה הֶעְתַּקְתִּי מִיסּוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן'**, ומתחיל לבאר את כל טעמי ענייני פרה אדומה: **וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ**. מֹשֶׁלָּהֶם, כְּשֵׁם שֶׁהֵם פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב לָעֵגֶל מִשֶּׁלָּהֶם, כָּךְ יָבִיאוּ זוֹ לְכַפָּרָה מִשֶּׁלָּהֶם: **פָּרָה אֲדֻמָּה**. מָשָׁל לִבֶּן שִׁפְחָה שֶׁשִּׁטְנֵךְ פָּלְטִין שֶׁל מֶלֶךְ אָמְרוּ תָּבֹא אִמּוֹ וּתְכַנֵּס הַצּוֹאָה, כָּךְ תָּבֹא פָּרָה וּתְכַפֵּר עַל הָעֵגֶל: **אֲדֻמָּה**. עַל שֵׁם אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע (יְשַׁעְיָה א, יח), שֶׁהַחֵטְא קָרוּי אָדֹם: **תְּמִימָה**. עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ תְּמִימִים וְנַעֲשׂוּ בּוֹ בַּעֲלֵי מוּמִין, תָּבֹא זוֹ וּתְכַפֵּר עֲלֵיהֶם וְיַחְזְרוּ לְתַמּוּתָם: **לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל**[ה]. כְּשֵׁם שֶׁפָּרְקוּ מֵעֲלֵיהֶם עֹל שָׁמַיִם; עד כאן לשון רש"י.

נשאלת השאלה: בתחילה כתב רש"י **'גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי, אֵין לְךָ רְשׁוּת לְהָרְהֵר אַחֲרֶיהָ'** - שהיא **'חֹק'** בלי טעם, א"כ איך פתאום בסוף רש"י מביא כאלה פירושים נפלאים מרבי משה הדרשן?...

ג. וכאן המקום שוב להזכיר ולעורר: **אשרי הזוכה ללמוד את הרש"י בלימוד שנים מקרא ואחד תרגום!** אדם זוכה ללמוד כל יום שנים מקרא ואחד תרגום - כבר הגיע הזמן לצרף גם רש"י הקדוש... **יקח עוד כמה דקות, אבל זכית ללמוד רש"י!** ואפילו תגרוס את הרש"י (ישנם דפוסים של רש"י מנוקד למי שמתקשה בקריאתו).

רבינו ז"ל מכנה את רש"י: **'אֲחִיהָ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה'** (שיחות הר"ן, סימן רכג); וא"כ עלינו לקיים (תהלים קלג, א) "הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים **שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד**" - **'אחים'** אלו התורה הקדושה (שנים מקרא) ורש"י הקודש, וכך זוכים להגיע לשבת־קודש שהוא זמן קריאת התורה ומתקיים **"שֶׁבֶת"** אַחִים גַּם יָחַד - רומז לקדושת **"שבת"**.

ד. יש לרמוז שסובב על **כ"ב אותיות האל"ף־בי"ת**, כי הרי מונח כאן כל ענין טהרת ישראל, והזכרנו את דברי רבינו ז"ל, שטהרת פרה אדומה היא טהרת השפתיים - "וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ", וקדושת השפתיים היא ע"י **כ"ב האותיות הקדושות**. התורה הקדושה בנויה על כ"ב אותיות הא"ב - מאל"ף עד תי"ו. ולזה רומז **כ"ב הפסוקים** שיש בפרשת 'פרה אדומה'.

ה. היו צריכים לשמור על הפרה שלא ישימו עליה עול. אגב, גם היום יש פרה אדומה, ואמנם אין זה 'אדום' כפי שאנחנו רגילים [כמו עגבניה...], אלא נוטה לצבע חום, **ואכן גם בזמנינו יש מקומות שיש בהם פרה אדומה, רק צריכים לשמור שלא יעלה עליה עול, כי אם יתחילו לעבוד עליה - היא תיפסל...** וצריכים להגיד לאותו 'איכר': **תשמור עליה היטב, כי הקב"ה יעזור ומשיח כבר יבוא ותרוויח עליה הרבה כסף... אנחנו נצטרך פרה אדומה, וניקח ממך את הפרה אדומה בתשלום מלא...**

אך יש פה גילוי נורא, וזהו הלימוד של רבינו: **אכן בתחילה אדם צריך לקיים את התורה והמצוות בלי שום טעם! אל תבקש 'תסביר לי; אני צריך לדעת ולהבין' - לא! אני לא מבין כלום! אני מוסר את עצמי אל האמונה הקדושה - הקב"ה ציווה ככה, וזה מספיק בשבילי!** יש לאדם כל מיני מחשבות ובלבולים שונים - 'אולי ככה, ואולי ככה'... **אני לא יודע! יש לי אמונת חכמים - אמונת צדיקים!**

ואפשר לרמוז זאת בלשון רש"י: 'וּמִדְרָשׁ אַגָּדָה הֶעְתַּקְתִּי מִיסוֹדוֹ שֶׁל **רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן**', שרומז על **משה רבינו** שהוריד לנו את התורה, ולימדנו את כל **הדרשות** של התורה הקדושה, ועלינו לקיים את התורה **'הלכה למשה מסיני'** - מה שמשה רבינו נתן לנו מפי הקב"ה! אדם צריך לזרוק את השכל שלו לגמרי - **'אני לא מבין כלום! אני סומך על "רבי משה הדרשן" - הוא משה רבינו שדרש**[1] **את התורה! אני חזק באמונת־חכמים - שמשה רבינו הוריד לנו את התורה, אשר זה ענין אמונת צדיקים שבכל דור ודור! אם אדם יתחיל לשאול שאלות - 'למה הצדיק אומר כך וכך' וכו' - הוא יסתבך ולא יגיע לשום מקום...** רבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"ב סי' יט), שכל החקירות הללו זו טומאת עמלק - שאדם חוקר ושואל ['קֹרֵחַ' אותיות 'חֹקֵר'] - 'אני צריך להבין את הטעם, תסביר לי'... ואם הוא לא מבין - הוא לא מקיים, **זה עמלק!** וזו היתה מלחמתו של משה רבינו נגד עמלק - למלאות את שמו של הקב"ה כנ"ל; והכלל: משה רבינו הוריד לנו את התורה, ואנחנו צריכים לסלק את המוח שלנו - זו 'אמונת־חכמים'!

ואם אדם זוכה לקיים זאת, סוף כל סוף הוא זוכה אט אט שהקב"ה מאיר לו... כי בעצם על התורה כתיב (תהלים יט, יא) **"הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים"** - **"פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב"** (שם, ט), התורה הקדושה היא אור גדול! אבל הגישה לאדם **לקיים** את התורה **וללמוד** תורה **ולהתפלל ולקיים את המצוות** - אסור להיות בתנאי שהוא מוכרח לפני־כן להבין ושיסבירו לו...

ואכן, אם יש צורך, צריכים לפעמים לקיים **"דע מה שתשיב לאפיקורס"**, ומצינו כמה פעמים בגמרא שמאיזו סיבה היו צריכים להסביר משהו, ואח"כ התלמידים אמרו: 'רבי, את זה אמרת לו, ולנו מה אתה אומר?' וגער בהם רבם: **לכם צריכים להסביר?!...**

פעם היה סיפור כזה אצל רבי נתן,

---

1. וכמו שכתוב בפרשת שמיני (ויקרא י, טז) "וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת **דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה**" - משה רבינו הוא הדרשן הגדול!

שהיה אחד מהכופרים והאפיקורסים באומן ששאל פירוש במאמר חכמינו הקדושים (ברכות יח:): **'קָשָׁה רְמָה לַמֵּת כְּמַחֲט בַּבָּשָׂר הֶחָי'** - מה שייך לומר זאת אם הוא כבר מת? הבין רבי נתן 'עם מי יש לו עסק', והרי רבי נתן היה חכם עצום והסביר לו העניין [וכאמור, שאם יש אדם שהוא רחוק מאמונה, אתה לא יכול להגיד לו 'תקבל את זה כמו שזה', כי הוא לא יקבל. הוא כבר מפוטם עם נבלות וטרפות רח"ל, והוא רחוק מאד מאמונה, ולכן הבין רבי נתן שהוא צריך לבאר לו העניין, ואכן כך עשה].

והנה, כמה מאנ"ש שעמדו שם התפעלו מאד מן הפירוש של רבי נתן, והיה אחד שרמז שגם לו יישב רבי נתן מבוכה בזה... רבי נתן הקפיד על כך מאד, וענה ואמר: **"גַּם אַתָּה רוֹצֶה לְהָבִין בְּשִׂכְלְךָ? אוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה! הֲלוֹא כְּשֶׁרַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה אָמְרוּ 'קָשָׁה רְמָה לַמֵּת כְּמַחֲט בַּבָּשָׂר הֶחָי', אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם, וְאֵינִי רוֹצֶה כְּלָל לְהָבִין!"**... כלומר: **'וכי אתם צריכים בזה איזה הסבר?!... אם חכמינו הקדושים אומרים ככה - הקב"ה אומר ככה!'**... ואמנם לאדם הכופר הזה צריך לבאר איזה פירוש, אבל לכם צריך שתהא אמונת־חכמים!

אך כאמור, אחר שאדם זוכה באמת להכניס עצמו בתוך עבודת ה' - בלימוד התורה, בעבודת התפילה, בקיום המצוות - לאט לאט 'פה ושם' מתחיל להאיר לו, והוא מרגיש שיש פה אור גדול... הוא מתחיל להרגיש איזה טעם בעבודתו! הוא מניח תפילין והוא מרגיש שהם מקשרים אותו להקב"ה... ואמנם כשמתחיל בחור בר־מצוה להניח תפילין - לא מיד מרגיש את האור של התפילין, אבל אח"כ כשהוא גדל קצת - הוא מרגיש איזה טעם, הוא מתבונן מה מונח בתוך התפילין - ארבע פרשיות התפילין, 'ואת זה אני קושר על היד ועל הראש שלי' - הוא מתחיל להרגיש איזה חיות...

וכן הציצית שהוא לובש, הוא מתחיל להתבונן איך הציצית הזאת מזכירה אותו מהקב"ה... 'אני הולך כל יום עם ציצית, ואני מנשק את הציצית, זה מזכיר אותי!'... וכמו שמוסבר בדברי רבי נתן (ליקוטי הלכות, הלכות ציצית), שזה סוד ה'**קשרים**' של הציצית, שזה ענין שאדם מקשר עצמו להקב"ה, וכמאמרם ז"ל על הפסוק "וּרְאִיתֶם **אֹתוֹ** וּזְכַרְתֶּם" - שזוכים לראות את הקב"ה בהסתכלות על הציצית.

כשאדם רק מתחיל ללבוש ציצית - בעודו ילד קטן בעת שעושים לו 'חלאקה' ושמים לו ציצית - וכי הוא יודע מה זה? הוא נותן נשיקה לציצית,

אבל הוא עדיין לא יודע מהי 'ציצית', ומקיים את המצווה כפי מוחו הקטן - הוא יודע שצריך להלביש ציצית... אבל אח"כ כשהוא מתחיל לגדול הוא מתחיל להתבונן מהי הציצית, ובפרט כשזוכה להתעטף בטלית - העניינים האלה מתחיל להאיר לאדם...

ברם, גם כשאדם מבין משהו, **לא שהוא מקיים 'בגלל' שהוא מבין!** אלא 'עכשיו הקב"ה האיר בי משהו' - כל אחד כפי עניינו, בכל מצוות התורה, אדם זוכה לראות איזה אור, הוא מתחיל ללמוד ומתחיל להבין קצת, ומרגיש איזה טעם בתוך הלימוד שלו, הוא מתעניין באיזו סוגיית גמרא, ואולי גם מסתכל ברש"י ותוספות, או שלומד איזו הלכה ומתחיל להתבונן בה - זו חיות! הוא ממש מרגיש נעימות "נופת צופים" של התורה - זה מתוק מדבש! הוא מרגיש חיות! אבל לא שאם הוא לא מרגיש - הוא לא ילמד... **תמיד צריכים לקפוץ מכאן לכאן - שהנה הבנתי משהו, והנה עכשיו אני לא מבין, אז אלמד בדרך פשוטה...**

זה מה שרש"י מגלה לנו כאן. בתחילה רש"י אמר לנו שהפרה אדומה היא "**חֹק**" ולא לשאול שום שאלות, אבל עכשיו - בסוף הפרשה - רש"י כבר מגלה לנו '**מִיסוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן**' כמה עניינים בסוד פרה אדומה - מה ענין הכפרה של פרה אדומה, וכדמפרש שם: **אתה עשית עגל, רחמנא ליצלן, וטינפת את הארמון של המלך - היית צריך להיות דבוק בהקב"ה, ושיהיה כל העולם גילוי אלקות, אבל שַׁמְתָּ פה טינוף - שזה ענין של עשיית העגל, ענין של עבודה זרה [שבא מהערב־רב שהטעו את עם ישראל], עכשיו צריכים להביא את הפרה שתכפר על מעשה העגל..**

ואת הפרה אדומה - אומר הפסוק: "וְיִקְחוּ **אֵלֶיךָ**" - דווקא למשה רבינו! וכמו שרש"י אומר: '**לְעוֹלָם הֱיֵא נִקְרֵאת עַל שְׁמֶךָ, פָּרָה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר**'; ואמנם עש כמה וכמה 'פרה אדומה' במשך הדורות, כי היו צריכים למלאות את הכמות שיהיה מספיק אפר פרה אדומה להזות על בני־אדם, אבל תמיד נקראה על־שם משה רבינו - '**לְעוֹלָם הֱיֵא נִקְרֵאת עַל שְׁמֶךָ, פָּרָה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר**' [גם בזה אפשר לתת רמז בעניין רבי "**משה**" הדרשן, הרומז שפרה אדומה נקראת דווקא על **משה** רבינו - "וְיִקְחוּ **אֵלֶיךָ**"].

וכל זה מעורר אותנו על אמונת־חכמים - להתקשר לצדיקים, וכמו שאומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' ב) שצריך האדם לקשר עצמו בתפילתו ועבודתו וקיום המצוות להצדיק שבדור - "**הריני מקשר... לכל הצדיקים האמיתיים שבדורנו ולכל הצדיקים האמיתיים שוכני עפר קדושים**

אשר בארץ המה"... כי אדם מעצמו - מה הוא יודע ומה הוא מבין?... אבל הצדיקים **כן** מבינים! ובפרט הצדיקים הקדושים "אשר בארץ המה", הם כבר זכו לגילויים נוראים... אז מה אני עושה? **אני מקשר עצמי אליהם!** וכדוגמת אדם שקושר עצמי לרעהו עם 'חגורה' - כן אני מקשר עצמי אל הצדיקים, ואנחנו ביחד! אמנם אני בעצמי - השכל שלי עדיין לא מפותח מספיק, אבל זרקתי את השכל שלי, ואני סומך על הצדיק!

ואם אתה סומך על הצדיק - יש לך כבר את כל הכוונות וכל 'העניינים'... וכמו שאומרים: יה"ר 'כְּאִלּוּ כִּוַּנְתִּי כָּל הַכַּוָּנוֹת שֶׁכִּוְּנוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וְכָל הַצַּדִּיקִים' וְכוּ' - ומה זה? וכי זה 'משחק'?... לא! כך הוא! מחמת שאתה מקשר עצמך אליהם, אתה חלק מהם! ומה הכוונה "מקשר עצמך"? את הנשמה שלך!

בל נשכח את המובא בשני מקומות בדברי רבינו - ליקוטי־מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ו וסימן ע"ב - שהעניין של משה רבינו נמצא בתוך כל אדם; הזכרנו לעיל את הרמז במילים "**ר' משה הדרשן**" שסובב על "**דרישה**" של משה רבינו - "דָּרוֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה", והסברנו כמה פעמים שהעניין של "**דרישה**" הוא "**חיפוש ובקשה**", וכמו שכתוב (תהלים קה, ד) "דִּרְשׁוּ ה' וְעֻזּוֹ", "דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמָּצְאוֹ" (ישעיה נה, ו), "**לדרוש**" הכוונה "**לחפש**", "**לבקש**", "**להתקשר**"! וזה פירוש מילת "**דרישה**" - שזה כל העניין של האדם, שהוא מקשר עצמו לצדיקים! ולמה אתה מקשר את עצמך? כי **לנשמה שלך יש חיבור אל הצדיק!**

וכך אומר רבינו בתורה כ"ו: **בכל איבר של האדם נמצא משה רבינו!** מסביר רבינו: ישנם **רמ"ח** איברים באדם, וזה אותו מספר של '**מְחֹקֵק**' - שהוא הכינוי של משה רבינו, וכמו שכתוב (דברים לג, כא): "כִּי שָׁם חֶלְקַת **מְחֹקֵק** סָפוּן"; אומר רבינו: זה מחמת שמשה רבינו **חקוק** בתוך כל איבר של בן־אדם! ואכן, זה דבר־פלא, שהאדם כמו שהוא, **אבל משה רבינו נמצא אצלו!** ובתורה ע"ב מוסיף רבינו לומר, שהענווה והשפלות של משה רבינו נמצא בתוך כל איבר של האדם...

מה יוצא לנו מזה? **בנשמתו ובפנימיותו האדם קשור למשה רבינו!** ואם הוא מקושר למשה רבינו - הוא מקושר לכל הצדיקים... וכפי שגילה לנו רבינו, שכל צדיק וצדיק הוא ניצוץ של משה רבינו, וכמו שהאמוראים היו אומרים אחד לשני: "**משה, שפיר קאמרת**", אף שלא היה שמם 'משה', כי הצדיקים נקראים 'משה' מחמת שבתוכם יש גילוי גדול של משה רבינו.

וזהו: "וְיִקְחוּ **אֵלֶיךָ** פָּרָה אֲדֻמָּה" - למשה רבינו דווקא! ודבר זה מבואר גם בתורה נ"ה הנ"ל - שמדברת מכל ענין פרה אדומה, שרבינו מגלה את העניין של "עפר ואפר", ושצריך האדם לקשר את עצמו לצדיקים בתפילתו וכו', שזהו "וְיִקְחוּ **אֵלֶיךָ**" - אתה רוצה לזכות ל'טהרת פרה אדומהק? אדם מרגיש איזו טומאה, כל־שכן שהוא מרגיש בעצמו 'אבי־אבות־הטומאה' שזה סובב והולך על מחשבות זרות [כדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' רמב): 'הרהורים של ניאוף **שהם בחינת אבי אבות הטמאה**'], ואדם רוצה כבר להיפטר מהם אבל קשה לו מאד... איך זוכים לצאת מזה? כשאדם מקשר עצמו לצדיקים - "וְיִקְחוּ **אֵלֶיךָ**", והוא מתחיל לקדש את השפתיים שלו - "**וְנִשַּׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ**" - תתחיל לקדש את השפתיים שלך!

ישנם חמישה כלי הדיבור - **הַחֵךְ, הגרון, הלשון, השיניים והשפתיים**; כל ארבעת הראשונים הם **פנימיים**, מלבד השפתיים שהם **חיצוניים**, ומה העניין בזה? שאפילו אם אדם מרגיש שהוא עדיין רק '**מבחוץ**', ועדיין אין לו את הרגש הפנימי - **תשתמש עם השפתיים שלך! אתה יכול להכניס אותם בלימוד התורה ובעבודת התפילה!**

זהו: "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים **שְׂפָתֵינוּ**" - הפסוק תופס דייקא את השפתיים, וכמו שמתפללים בימי ראש־השנה הקדושים אחר תקיעת שופר: "אֲרֻשָּׁת **שְׂפָתֵינוּ** יֵעֵרַב לְפָנֶיךָ"; כי גם קול השופר אמנם מגיע מבפנים, אבל למעשה - את השופר שמים על **השפתיים**, וכך תוקעים, ועל זה מתפללים "אֲרֻשָּׁת **שְׂפָתֵינוּ** יֵעֵרַב לְפָנֶיךָ"...

וזה הלימוד לאדם: **להשתמש עם השפתיים!** 'אני לא יודע כלום, אני לא מבין עדיין שום דבר, אין לי טעם ואין לי ריח, אבל אני מכניס את השפתיים שלי בתוך לימוד התורה, בתוך התפילה, ובתוך קיום המצוות!'... בן־אדם שזוכה לזה - לו מגיעה הטהרה של פרה אדומה... כי הוא מקשר את עצמו אל הצדיקים - משה רבינו, ואפילו שהוא מרגיש כמו פרה "**אֲדֻמָּה**" ממש, שזה מרמז על חטאים, וכדברי רש"י בשם רבי משה הדרשן: **אֲדֻמָּה - עַל שֵׁם 'אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע'** (ישעיה א, יח), כי 'חטא' נקרא 'אדום'. וכן 'אדום' זה ענין של בושה - שהוא מתבייש ומסמיק מרוב בושה...

רבינו שאל פעם את רבי נתן: '**הַאִם אַתָּה נַעֲשֶׂה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָדָם וְסָמוּךְ מְאֹד מֵרֹב בּוּשָׁה?**'... ורבי נתן הבין מזה, שכשאדם מתבודד לפני הקב"ה - צריך להגיע לו בושה... כשאדם מקבל

איזה ביזיון, בפרט ברבים, והוא מתבייש, זה לא ניסיון קל... ורבינו אומר בספר המידות (אות תפילה, סימן עז): **'כְּשֶׁתִּשְׁמַע חֶרְפָּתְךָ וְתִשְׁתֹּק, תִּזְכֶּה שֶׁיַּעֲנֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּקָּשָׁתְךָ'**; וזה ידוע מהרבה צדיקים, שכשאדם מקבל איזה ביזיון ובא לו בושה, והנה הוא לא יודע מה לעשות תיכף־ומיד מרוב ביזיונות, **והנה רצים אליו בני־אדם ואומרים לו: 'תירגע, קיבלת ביזיון? עכשיו אתה יכול לפעול ישועות נוראות! תברך אותי - אני צריך ישועה גדולה, אל תענה לו ותברך אותי'...** ואכן מספרים לו המון סיפורי־ישועות מדברים כאלה - פקידת עקרות וישועות נוראות שהיו לבני־אדם שהתברכו מפי אנשים שקיבלו איזה בזיון ולא ענו למחרפי נפשם... **זה דבר ידוע ומפורסם!**

אז רבינו שאל את רבי נתן האם כשהוא מתבודד לפני הקב"ה הוא מגיע לכזה ענין שהוא מסמיק מרוב בושה - 'אזיל סומקא ואתי חיורא', שזו מדרגה גדולה, ומורה על יראת־שמים, וכמאמרם ז"ל על הפסוק (שמות כ, טז): **"וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם"** - שאת הבושה מכירים על הפנים; ואדם צריך להרגיש כזאת בושה לפני הקב"ה, וכך יישמר מן החטאים.

וזה ענין של **"אֲדָמָה"** תְּמִימָה - לפני־כן אולי היית מונח בחטאים, ה' ישמור, והקב"ה הביא לך את הבושה הזאת כדי שתזכה לכפרה, וכמו שרבינו מסביר בליקוטי־מוהר"ן ח"א סי' ו', שהביזיונות באים כדי לכפר על העוונות - **'יִשְׁמָע בְּזִיּוֹנוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק'**, וכמו שכתוב (ויקרא י, ג) **"וַיִּדֹּם** אַהֲרֹן" - **'וַיִּדֹּם'** הוא גם לשון **'דמימה'** וגם לשון **'אדמימות'**, כי ע"י שאדם זוכה **לידום** הוא מכפר על **האדמימות** שבאה לו מחמת עוונותיו... **קיבלת איזה ביזיון, והפנים שלך נעשו אדומות וסמוקות, אבל זה יהיה לך כפרת עוונות...**

זה ענין של "פָּרָה **אֲדָמָה** תְּמִימָה"; ומה ענין של **'תְּמִימָה'**? אומר רש"י שצריכים **'תמימות'**! כי כל העניין של עבודת ה' היא ללכת בתמימות - **'אני לא יודע כלום! אני לא מחפש ומבקש להבין כל דבר'**... וכלשון רש"י: **'עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ תְּמִימִים'** - שזה התקיים בקבלת התורה, וכמו שכתוב (דברים לב, ו): **"עַם נָבָל וְלֹא חָכָם"**, ותרגם אונקלוס: **'עַמָּא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְתָא וְלָא חַכִּימוּ'**; היינו בתמימות בלי חכמות (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קכג); אבל אחר קבלת התורה - הערב־רב בלבל אותם **'וְנַעֲשׂוּ בַּעֲלֵי מוּמִין'**, יען כי איבדו את התמימות... מסיים רש"י: **'תָּבֹא זוֹ וּתְכַפֵּר עֲלֵיהֶם וְיַחְזְרוּ לְתַמּוּתָם'** - ה"פָּרָה אֲדָמָה **תְּמִימָה"** תביא אותם בחזרה אל התמימות הזאת! ומהי טהרת פרה אדומה? מגלה רבינו: **תפילה!** **"וּנְשַׁלְּמָה**

פָּרִים שְׂפָתֵינוּ"!

אדם אומר: 'הלוואי הייתי תמים'... הוא רואה אדם תמים ומקנא בו שזכה לזה... **אבל ע"י הפרה אדומה תזכה גם אתה להגיע אל העניין הזה - "וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ"!** שזה העניין ששורפים את הפרה עד שעושים ממנה "עפר ואפר", שזה ענין של ביטול - להכניע את הישות והגאווה, ואדם יהיה בטל ומבוטל לגמרי!

זה מה שיחזיר אותך לעניין של 'תמימות' - שתזכה להיות תמים; **זה אפשרי!** אדם אומר: 'אני כבר לא תמים'... **לא ולא! אם אדם יכניס עצמו בעניין הזה - אפשר לו לחזור להיות תמים!** וכמו שאומר רש"י, שאמנם הם **'נַעֲשׂוּ בַּעֲלֵי מוּמִין'**, אבל יש ענין של **'וְיַחְזְרוּ לְתַמּוּתָם'** - יש דבר כזה! אפשר לאדם לחזור לתמימותו! אדם יתמה: 'איך זה אפשרי?... אני כבר לא תמים... אולי פעם הייתי תמים'... כי כשאדם נחשף לדברים לא טובים, ה' ישמור, הוא מאבד את התמימות שלו, והוא חושב שאי־אפשר כבר לחזור בחזרה... **לא ולא! אומר רש"י בפירוש: אפשר להגיע בחזרה אל התמימות! אם תכניס עצמך בעבודת ה', עבודת התפילה, שפלות וענווה, אתה תחזור להיות תמים!**

רבינו סיפר את הסיפור של החכם והתם כדי ללמד אותנו שיש מדרגה כזאת! אפשר להגיע לזה! **אם אדם מכניס עצמו בזה, אפשר לו להגיע למעלת התמימות!**

ועל־ידי־זה תקבל את ה'אפר־פרה־אדומה', שצריכים להזות את האפר על כל מי שנטמא; סגן הכהן מכין את הפרה אדומה, ואחר שריפתה הוא ממלא את הכלי עם מים חיים ועץ ארז והאפר של השריפה, ואת זה מזים על בני־אדם שנטמאו, ומה הלימוד בזה? **שאדם שזכה לקבל את הטהרה הזו, מהי עבודתו עתה? ללכת ולטהר את כולם! אתה זכית לקבל את הטהרה של פרה אדומה? עכשיו לך ותיקח שקית עם האפר־פרה, ולך ותזה את זה על כולם! תשפריץ אותו על כולם!**

בן־אדם מונח היכן שמונח, ה' ישמור, בתוך 'אבי־אבות־הטומאה', רחמנא ליצלן, והנה אתה ניגש אליו ואומר לו: 'הבאתי לך אפר־פרה־אדומה'...הוא חושב שאתה סתם צוחק עליו, ואתה אומר לו: **'כן! יש כאן אפר־פרה־אדומה, ואזרוק עליך את זה ותהיה טהור!... תיקח את הספר הזה, תיקח את הקונטרס הזה, ותקרא בו, ותראה מה כתוב בו'...**

זה העניין של **'אפר־פרה־אדומה'** שמזים על בן־אדם - הן בשלישי והן

בשביעי, שזה רומז על ענין ההתקרבות - שמקרבים אותו לאט לאט! עוד הפעם ועוד הפעם! את ה'אפר' הזה הכינו ככל הלכותיו - "וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ", עם כל העבודה שצריכין, **ובספר הזה מונח כל הדברים האלו, ואדם הולך ומפיץ - 'מה הבאת לי פה?' "הבאתי לך אפר־פרה־אדומה!"... שמעת מה זה "פרה אדומה"? זה דבר שמטהר את האדם, והנה האפר הזה!...** והוא רוצה שֶׁתַּזֶּה עליו את האפר הזה, וכמו שכתוב בפסוק - שצריכים **'להזות'** על האדם את האפר, ואיך **'מזים'**? ע"י שמביאים לו דיבורי אמונה, מחזקים אותו ומגלים לו **'יש לך תקנה! אל תתייאש!'...** אל תחשוב 'לא צריכים אותי', ואתה סגור במיטה ולא יכול לקום... **אין דבר כזה! מזים עליך את הטהרה! "הנה בוא, אני זורק עליך אפר־פרה־אדומה! יש לי פה אפר־פרה־אדומה, ואזרוק עליך, ואתה תהיה כבר בן־אדם אחר לגמרי...** אשרי הזוכה לקבל זאת בתמימות!

ואכן, רוב עם ישראל הם תמימים, רק מה? נכנס בהם כל החקירות שישנן, אבל אפשר להרים אותם ולהביא אותם בחזרה אל ה'אפר־פרה־אדומה' ולגלות להם **'אפשר לך להצליח בחיים! אפשר לך להפוך את כל החיים שלך! לא משנה איפה היית עד עכשיו - אפשר להפוך את הכל, הן את עצמך, הן את כל הבית שלך - השלום־בית שלך, את הכל! זה אפשרי! יש תקווה! "אין שום יאוש בעולם כלל"!'...**

זה מה שהצדיקים מגלים לנו, ואת זה הם מביאים לנו; ולכן **'פרשת פרה אדומה'** זו **'פרשת חיים'**! ודווקא עכשיו - בחודש תמוז, שאפשר לומר בדרך רמז שבמילה **'תמוז'** מרומז הענין של **'להזות'**, וכן הענין של **תמימות - 'תמוז'** אותיות **'תם'**, הענין של **תמימות**, וכן ענין של **'הזאה'**, ולכן קורין בחודש תמוז את פרשת חקת, כי מקיימים **'תמוז'** - לשון של **להזות** את האפר־פרה־אדומה שמזים על בני־אדם, שזה יחזיר אותו אל התמימות - שיזכה להיות תמים...

הקב"ה יעזור לנו שנזכה בפרשה זו שהיא **"טָהֲרָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל"** - לקבל טהרה עליונה בעזרת ה', ונטהר את כל העולם כולו בעזרת ה', ובקרוב יבוא משיח־צדקנו ותהיה הגאולה השלימה!

